

Milí přátelé !

Dnešní číslo je věnováno naší jubilentce v Jaroměři ! Přejeme jí všechno dobré k jejím narozeninám! Zvláště onu zabydlenost v existenci, o níž napsal Th.Wilder tak pěknou knížku! Aby se jí zalíbilo její jméno a s ním její vlastní existence, kterou je třeba přijmout jako dar a nikoliv jako vinu, trest nebo omyl. I to jméno patří k příběhu, vlastnímu příběhu: vždyť také podle všech těch příběhů o Annách jí bylo jméno vybráno, nehledě už pak ani k historii a legendám! A ovšem jí - jako naší věrné čtenářce - přejeme počtení v dnešním ACA ! A CO ANINKA ?

NOVÉ JEDNÁNÍ V MÍSTĚ

(Pokračování)

"Ať se valí právo jako vody,
spravedlnost jak proudící potok!"

Dialog pravdivě vedený ještě neodstraňuje současné utrpení, a už vůbec ne hladovějící a bezprávné ve dvou třetinách světa, ten nás o tom všem teprve uvědomuje. Náš pozemský život přijímá vlastní určení a očekávání "nádherné svobody Božích dětí" (Římanům 8,21 i 8,18-21), která se zmocní všeho stvoření. Toto očekávání nám nedovoluje zaspát dobu, zvláště ne tehdy, když je ohroženo samo lidstvo. Slovy apoštola Pavla zůstáváme v naději na Boží říši dekonalé spravedlnosti.

Jak z toho můžeme žít ? Ze všeho nejprve začneme žít ve svých sborech příklonem spravedlnosti Boží říše a prostřednictvím svých životních problémů vnímat bídu mnohých. Kdyby lidé, místo toho, aby vstupovali do dialogu o územních hranicích, který ale nevylučuje konflikt, se zbavili svých hranic, mohla by být překonána světová konfrontace. Potom by ztratila i doktrína odstrašení svou živnou půdu.

V konciliárním procesu se mohou jednotlivci i sbory hlásit o slovo ve všech fázích ekumenických shromážděních na národních i mezinárodních úrovních, sdělovat si zkušenosti a předkládat návrhy. Křesťané a sbory u nás by se podle našeho názoru měli účastnit dialogu věcnými příspěvky. Tímto způsobem bychom se současně připravili na rozhovor z různých stran povzbuzovaný, rozhovor u kulatého stolu o "společném evropském domě", kterého se mají účastnit také nestátní organizace a seskupení.

Svémi myšlenkami a návrhy na takový rozhovor můžeme např. přispět ke svolané "Evropské konvokaci o spravedlivém míru" do Bazileje na 24. května 1989 (Adresa: Sekretariat für die Europäische Konvokation, 150, route de Ferney, CH-1211, Genf 20).

Do vnitrospolečenského dialogu a k překonání široce rozšířených tendencí tvořit hranice můžeme vstoupit jen tehdy věrohodně, když začneme v našich kostelích a mezi sbory různých vyznání s NOVÝM JEDNÁNÍM. Nehrozí nám, že se dostaneme do slepé uličky, kde duchovní život platí výlučně jen pro nás ? Nebude naše víra shledána lehkou, když církevní jednání přeneseme na svět, zvláště pak na rozličné úřady?

A přece hlavním problémem naší společnosti zůstává demokratizace. Ne na posledním místě nás povzbuzují zeměny v Sovětském Svazu, kde se přemýšlí o principiálních otázkách společensko-politické obnovy. Reforma politického systému spoluedpovědností včetně volebních systémů a volebního postupu, vytvoření otevřeného názorového pluralismu k naléhavým životním problémům v naší zemi - nejspíše zakládáním občanských iniciativ, časopisů atd. - jeví se nám jako nezbytné.

Demokratizace bude delší proces, který by mohl začít na komunální úrovni. Tam hraje roli mnoho otázek, které každý den bezprostředně pocítujeme: Jaké zkušenosti pocházejí z jednání s místními úřady ? Které veřejné úkoly byly opomenuty (např. zdravotnictví, doprava, sociální

50.let formovalo tvůrčí jádro pozdější francouzské nové filmové vlny. Truffaut se také stal svými prvními filmy, vedle Chabrola a Godarda, jednou z jejích vůdčích postav.

Už jeho hraný debut *Nikdo mě nemá rád* se stal přímo manifestem a uměleckým programem nového filmového hnutí. Představil zde své "altér ego", postavu Antoina Doinela, jehož osudy - zčásti autobiografické - zobrazil i v dalších filmech: *Láska ve dvacetiletích* (1962), *Ukradené polibky* (1968), *Rodinný krb* (1970) a v *Lásce na útěku* (1979). Sám cyklus se stal nejen poněkud husarským kouskem, ale díky Truffautově osobitému a nezaměnitelnému režijnímu rukopisu především však ojedinělým počinem ve světové kinematografii. Za film *Nikdo mě nemá rád* získal na festivalu v Cannes roku 1959 Cenu za režii, což se stalo pro něho velkým zadostiučiněním. Rok předtím tam totiž pro své nekompromisní postoje filmového kritika nebyl pozván ani jako novinář.

Z další Truffautovy bohaté tv-orby připomeneme alespoň filmy, s kterými jsme se mohli setkat v našich kinech. *Americká noc* (1973), nostalgický pohled do světa filmového zákulisí, za něj obdržel amerického Oscara, dále drana tragické lásky dcery Victora Huga *Příběh Adély H.* z roku 1975 a naposled drama *Žena od vedle* a vcelku nepovedlý thriller *Konečně neděle!* Jak bývá ovšem nechvalným zvykem československé distribuce, byli naši diváci ochuzeni nejen o úspěšný přepis románu Ray Bradburyho *451 Fahrenheita*, ale co je ustudnějšího: o jeho vrcholné dílo, brilantní tertofilm o sudech malého pařížského divadla v období okupace *Poslední metro* (1980).

Jules a Jim je v Truffautově tvorbě v pořadí třetím hráným filmem a vzhledem k hodnocení s ostatními filmy francouzské nové vlny zaujímá určitý paradox. Většina filmů nové vlny totiž zcela přirozeně zobrazovala a vyjadřovala s neobyčejnou vitalitou a svěžestí právě rytmus své doby. Hrdinové byli mladí, blízcí tvůrcům svými postoji, myšlenkami, mázory, ale i věkem, prostředím, v němž žili.

S *Julesem a Jimem* se Truffaut své době vzdálil do doby přede první světovou válkou a po ní. Inspiraci k filmu našel ve stejnojmenném románu Henri-Pierra Rochéa. Seznámil se s autorem, který svá mladá léta prožil v prostředí intelektuální Francie a často se nechával strhávat nejen životem pařížské umělecké bohémy, ale i anarchickým hnutím té doby. Prožitky a životní pocity z tohoto kvasu se mu pak podařilo zachytit literárně: bezstarostnost mládí, proměny vztahů, tušení času v předtuše nadcházejících změn. Proto Truffaut našel v románu především obraz vlastní generace a přes onen zmíněný paradox se mu podařilo vyjádřit etické a estetické názory nové vlny. Silný emoční náboj a umělecká podmanivost nezeslábla ani po letech a stejně tak jako v době svého vzniku může promlouvat i k dnešnímu divákovi.

Životní a uměleckou dráhu Francoise Truffauta uzavřela předčasně nevléčitelná choroba, zemřel dne 21. října 1984 - tedy právě před čtyřmi lety. Pokud nám okolnosti dovolí, chtěli bychom se i v budoucnu s jeho dílem, jakož i s dalšími tvůrci nové vlny, čas od času v našem klubu scházet.

(Jako úvod k promítanému filmu ve FK Jaroměř zpracoval a proslovil JH.)

20.10.1988

§§§&&§§§

Z KORESPONDENCE

Měla jsem oněhdy zas jednou radost, dostala jsem od své dávné přítelkyně z dětství program divadla z Karlových Var. Dávali tam Lucernu a k tomu byla vytištěna řeč Aloise Jiráska ze dne 28. 29. 10. 1918 a k tomu pár i jiných větiček, kterých jsem si kdysi, když jsem četla Jiráskovu čítanku, ani nevšimla. Dnes to asi zní pro nás jinak: ...

(Citáty z Al. Jiráska příště!)

Rád bych se za dvacet letů dověděl, ale nedovím se už asi, co se dnes opravdu děje. Probouzí se Evropa? Tolik lidí ji budí! Rozpadá se ruská říše? Tolik sympatických nebezpečných znaků o tom svědčí! Budou naši dějepisci brát demonstraci z 21. března 1938 jako začátek úspěšného boje za svobodnější Československo?

Demonstrací jsem byl překvapen snad víc než ministr vnitra, jenže na rozdíl od něho jsem se zastýděl: že jsem tam nebyl, protože jsem od lidí už nic nečekal, a oni přece přišli. Přišli se ovšem většinou jen podívat, co se stane, a už byli v tom! Už táhli ulicemi a volali. Už jim policisté tarasili cestu stranickými a vládními psy socialismu. Už několik lidí zbili a jiné zavřeli. A už má deset tisíc lidí osobní důvod mít je nerade a zkoušet něco příště: na osmdvacátého října. A vláda, která se nechce polepšit, nemá jinou možnost ani povahu, než osopit se na ně ještě hruběji, a už to tu máme: onu šolochovskou "školu nenávisti", jež z mírných lidí dělá zlé. Mladší lidé u nás totiž zatím neměli mnoho osobně přesných důvodů k politickému odporu, kromě povšechného hnusu. Teď se začnou hněvat osobně konkrétněji, a to si přejme. Proto jen tak dál, vládo! Za slavnější 28. říjen! Jen tak dále, psi!

Stejně mi připadá zvláštní, že k důraznějšímu protestu proti okupaci dochází zrovna při jejím dvacátém výročí. Proč ne při devatenácté když věci před rokem byly stejné? V nějaký smysl číslíc já nevěřím. Či snad má sám čas, i když plyne bez událostí, nějaký fyzikálně kvantový účinek? To je otázka zajímavá, dnes však není k věci. V našem případě jistě jde o běžný vulgárně generační úkaz: Ti mladí lidé nevědí, co víme my - že v tomto národě se nějaká masová akce nedá vzbudit. Proto si myslí, že se vzbudit dá, proto jsou snad schopni jít do revoluce, do organizací, do ideálů. A je to osudové: tuto zem čekají nové boje o spravedlivější prád a po vítězství nové kariéry kariéristů, noví odsouznáci, zas pomníky hrdinám a zase některé ulice a náměstí změni jméno. Trochu už unavený a dost sčtělý našinec nachází si na to pohled jako na cyklické povodně a přeje si, aby se nepodařilo postavit na řece času umětvující přehradu, o níž se pokusili nynější správci. A člověk přející si vlastně pokoj ani neví, co by rozšafně poradil: možná metat sůl s pepřem do psích tlam příště.

Je takový zvyk i slušnost stát na straně toho, kdo v zápase prohrává a je v právu, kdo je lepší, má humor, kdo je náš, má rád zvířata a podobně. Já se tento měsíc stavím za protivnou stranu: z luxusu, protože mám čas a papír. Já se zastanu našich vládnoucích kruhů, ačkoli

prohrávají a nejsou v právu, jsou horší, nemají humor, nejsou naše a mají lotrovský poměr k psům. Ti lidé jsou v hrozném postavení! Hájí než svou existenci! Kdyby hájili něco jiného, třeba hospodářství, přírodu, zdraví lidu, kulturu a vudělanost či dokonce bezpečnost státu, vzali by si k tomu přece jiné lidi! - A kdo se takto proti absolutní přesile musí bát, toho trochu pochopme.

Myslím, že jsme si všichni dost neuvědomili, čeho se ti lidé musejí bát, kdyby stratili moc. Především by každý musel jít dělat to, co užitečného umí: bez diskriminací i výhod. Jen se svýma rukama či rozumem stál by holý, bez stranické legitimace, v průvanu konkurenčních talentů, foretlá a schopností. Kolik by brali? Strašně málo! Jen to co my. Kde by byleli? Mnozí by museli opustit příbytky a odejít do sídlišť, jimž dávali imprimatur ke stavbě. Ve zdraví by žili o špičkové československé elektronice a v nemoci o sovětském streptomycinu. Někteří by museli prodávat majetek, aby mohli splácet škody, které jako ředitelé schválili či jako straničtí tajemníci ředitelům nakásali. Přehled škod bude nutno sestavit. Bude například třeba zrušit některé meliorační a regulační práce v krajině. Kdo zaplatí zboření ohyzdných staveb? Kdo naveze splácklou zem na pole? Zrušit ne nesmyslný průtah dálnice kolem Národního muzea přijde jim také na pěkné peníze! A protože to všecko nebude v silách jednotlivců, budou si na to smět ustavit družstva; do jejich kádrového zajištění jim namouduši nebudeme mluvit.

Co se zásobou neprodejných knih? Ty by si autoři či nakladatelé odvezli samozřejmě domů, a povolil bych jim živnost: stánkový prodej neprodejných knih. Totéž se týče konfekce oděvní. Často, když slyším spravedlivě nazlobené lidi mluvit o převzetí moci zase zprátky lidem, musím je kárat: represí a násilí bylo už dost! Nechtějme odplaty, chtějme prostě odčinění a reparace. Nesmí se opakovat, aby odklizení Stalimova pomníku museli platit ti, co museli platit jeho postavení. Bude také třeba odškodnit lidi, kteří byli vyhnáni od své práce, kteří ztratili roky života a často i zdraví ve vězeních, odsouzení za protistátní prý činnost, ačkoli to byla činnost jen proti lidem, kteří si stát přivlasthili. Příští vládce naučí se cítit ten rozdíl! - Když si toto všecko dnešní vládcí uvědomí, díváte se jejich úzkosti? Přitom emigrovat nemají kam! To musí být něco příšerného.

Já jsem si jejich situaci takto uvědomil, bolestně, až na pokraj soucitu, dál ne, když jsem onedhy slyšel zprávu, že vláda předkládá parlamentu návrh, aby 28. říjen byl prohlášen státním svátkem, protože toho dne před sedmdesáti lety vznikla československá republika. Představil jsem si, jak poplašení musejí být, když už dělají svátky. Přitom - rána do prázdná! Vždyť ten den už svátkem byl, než ho oni zrušili. Má toto být počátek reparace, či je to snad už celá?

Nepotřebujeme, aby nám někdo pompézně instaloval své slunko na oblohu. Nám stačí, když prostě přestane záclánat.